

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร ของเด็กปฐมวัย*

THE DEVELOPMENT OF RECREATIONAL PROGRAM TO PROMOTE EXECUTIVE FUNCTIONS IN EARLY CHILDHOOD

อารี ติरणปัญญา*

Aree Teeranapanya*

วิพงษ์ชัย ร้องขันแก้ว

Wipongchai Rongkhankaew

สรารุณ ชัยวิชิต

Saravudh Chaivichit

สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Sport and Leisure Management, Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University, Thailand

*Corresponding author E-mail: a_teeranapanya@hotmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย 2) ศึกษาผลการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จำนวน 51 คน ที่ได้มาจากการคัดกรองด้วยแบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและสุ่มโดยการแบ่งจับคู่ (Match-Paired sampling) ออกเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 25 คนและกลุ่มควบคุมจำนวน 26 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ผ่านการตรวจค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และ 2) แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach เท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการ

* Received 20 April 2023; Revised 28 May 2023; Accepted 30 May 2023

เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง 2) ทักษะการคิดเชิงบริหารของกลุ่มทดลองภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะการคิดเชิงบริหารของกลุ่มทดลองภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ: โปรแกรมนันทนาการ, ทักษะการคิดเชิงบริหาร, เด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop a recreation program to promote executive functions in early childhood and 2) to study the results of participating in a recreational program to promote executive functions in early childhood. It was a quasi-experimental research. The sample consisted of 51 subjects in early childhood, who were obtained by screening with the Early Childhood Executive Functions Assessment Form, which was created by the researcher and randomly divided by pairs (Match- Paired sampling) into 25 experimental groups and 26 control groups. The research instruments consisted of the following: 1) a recreation program to promote executive functions in early childhood and the face validity was approved by five experts; and 2) a behavior assessment form on executive functions by allowing experts to verify the accuracy and the validity of the content. The index of item-objective congruence (IOC) = 0.60 - 1.00 and a Cronbach confidence of 0.91. The data were analyzed by using mean, standard deviation and t-test. The findings were as follows: 1) the development of a recreation program to promote executive functions in early childhood was appropriate and applied in practice; 2) executive functions in early childhood in the experimental group after joining the program were higher than before joining at a statistical significance level of .05, and executive functions in early childhood in the experimental group after joining the program were higher the control group at a statistical significance level of .05

Keywords: Recreational Program, Executive Function, Early Childhood

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่เป็นผลจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี (Technology) และนวัตกรรม (Innovation) ที่ถูกสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบและมีบทบาทใน

การดำเนินชีวิต ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลง คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ ที่มีความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสูง ที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ 2) ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมและวัฒนธรรม ที่ตระหนักถึงเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม การตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม ดังนั้นบุคคลที่เกิดขึ้นมาในพ.ศ. 2553-2568 ซึ่งเรียกว่า บุคคลแห่งโลกศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถดำเนินชีวิตให้ได้อย่างดีมีสุขบนพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดีโดยอาศัยปัจจัย 3 ประการ คือ ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (พัชราภา ตันติชูเวช, 2560) โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพคือ 1) มีลักษณะเฉพาะสร้างอัตลักษณ์ คิด เลือกและตัดสินใจ 2) สร้างสรรค์ดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้ตรงตามความต้องการ 3) ค้นหา ตรวจสอบความจริงและสิ่งที่ต้องการรู้ให้ได้ซึ่งคำตอบ 4) ความเป็นตัวของตัวเอง และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และ 5) มีมุมมอง ทักษะคติในเชิงบวก (วิจารณ์ พานิช, 2555) จากประเด็นข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้สามารถเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลอย่างมีคุณภาพโดยสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่ว่าด้วย “คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21” (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2562) ซึ่งเป็นกรอบแนวทางนำไปสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560 - 2564) การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ที่มุ่งเน้นในการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศพัฒนาคนให้เติบโตให้มีเจตคติตามบรรทัดฐานทางสังคมที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) และพระราชบัญญัติส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ที่มีเป้าหมายให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมกับช่วงวัย อีกทั้งมีทักษะการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก ความเป็นพลเมืองสร้างสรรค์มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2560) และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านนันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2563 - 2565) คือ นันทนาการเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ทำให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างชุมชน สังคม นำไปสู่ความสามัคคีในชาติ เป็นสังคมแห่งคุณธรรมจริยธรรม (กรมพลศึกษา, 2560)

การที่เด็กสามารถดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันให้อยู่รอดปลอดภัย ประสบความสำเร็จ พร้อมกับมีภูมิคุ้มกันที่ดีต้องมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่แข็งแกร่งเป็นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพราะเป็นทักษะพื้นฐานของความคิด ความรู้สึกและการกระทำ ที่ส่งผลให้เด็กสามารถ 1) ดูแลตัวเองและสิ่งต่างๆ รอบ

กายที่ไม่เกินความสามารถภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ 2) เอาตัวรอดได้จากสิ่งยั่วยุที่ทำให้หลงผิด มีความอดทนรู้จักรอ และ 3) รู้และเข้าใจความต้องการของตนเอง มีแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่น (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561) โดยบุคคลที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารดีย่อมมีความสามารถในการกำกับควบคุมอารมณ์ ยับยั้งพฤติกรรม และแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์ รู้จักรอคอยด้วยความอดทน มีความมุ่งมั่นและจดจ่อในสิ่งที่ทำ จดจำสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2560)

การส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเกิดทักษะการคิดเชิงบริหาร ต้องมีการปรับและจัดกิจกรรมที่ยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงวัย ความสามารถตลอดจนศักยภาพในการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ท้าทาย (challenge situation) ให้เด็กได้ใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (cognitive challenge) โดยลักษณะของความท้าทายต้องมีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของเด็ก และการอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการวางแผนซับซ้อน (complex planning) มีเวลาและเงื่อนไขตลอดจนข้อตกลงเข้ามาเพื่อเป็นส่วนในการกระตุ้นความสามารถในการจดจ่อใส่ใจ มุ่งมั่นและไม่ย่อท้อ ทำให้สมองมีการประมวลผลความจำขณะใช้งานได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2561) และหนึ่งในวิธีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร คือ นันทนาการซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะการบูรณาการศาสตร์ทางการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยมีการจัดประสบการณ์ที่ถ่ายทอดผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้รับความสุข ความเบิกบานตลอดจนการผ่อนคลายและเสริมสร้างพลังงานขึ้นมาใหม่ อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่สามารถเพิ่มพูนความรู้และทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการเจริญงอกงามของผู้เข้าร่วม (สมบัติ กาญจนกิจ, 2542) การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้วยกิจกรรมนันทนาการจึงเป็นการเรียนรู้อย่างมีความสุขที่เด็กเข้าร่วมด้วยความสนุก โดยมีสื่ออุปกรณ์กระตุ้นให้เกิดความบันเทิงใจขณะเรียนรู้ โดยลักษณะกิจกรรมมีกระบวนการเริ่มจากง่ายไปยากเพิ่มความซับซ้อนทีละนิด เพื่อให้เกิดการทำทายนำไปสู่การเรียนรู้ที่คงทนและส่งเสริมศักยภาพและทักษะที่มีความหมายต่อชีวิตเด็ก (กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ, 2541)

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและสนใจพัฒนาโปรแกรม นันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เด็กต้องสามารถดูแลตัวเองและมีอนาคตที่ดีบนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม และตระหนักรู้คุณค่าในตนเอง ผู้อื่น ชุมชน และสังคมโลก ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติได้อย่างเต็มศักยภาพและรู้คุณค่า อีกทั้งเพื่อเป็นการนำผลการวิจัยที่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการเผยแพร่ให้ความรู้ การต่อยอดองค์ความรู้ และการนำกระบวนการไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารด้วยกิจกรรมนันทนาการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วมโปรแกรมสนับสนุนการที่มีต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในรูปแบบวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ ด้านทักษะการคิดเชิงบริหารExecutive Functions และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการที่มีประสบการณ์ทางด้านนันทนาการไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยไม่น้อยกว่า 10 ปี

1.3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.4 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป สาขาที่เกี่ยวข้องหรือกรณีที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปจะต้องมีตำแหน่งทางวิชาการในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป หรือมีผลงานในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 สังกัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศมหาวิทยาลัยสวนดุสิต โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการเลือกเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 134 คน ได้มา 2 ห้องเรียน จำนวน 51 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการสังเกตและประเมินทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเพื่อคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง โดยนำคะแนนของแบบประเมินของเด็กแต่ละคนมาเรียงคะแนนจากต่ำสุดไปสูงสุด เป็นลำดับที่ 1 ถึง 51 จากนั้นจัดเข้ากลุ่มด้วยวิธีการ

แบ่งกลุ่มแบบจับคู่(Match-Paired sampling) ได้กลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 26 คน และทำการทดสอบเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่ม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับน้อย โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเข้า ดังนี้

- 2.1 เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปี
- 2.2 ตัวแทน/ผู้ปกครอง ยินยอมให้เข้าร่วมโปรแกรมฯ
- 2.3 สามารถเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการวิจัย
- 2.4 ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ป่วย ไข้หวัด ไอ จาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยและด้านนันทนาการ จากหนังสือ ตำรา วารสารและงานวิจัยต่าง ๆ และได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาโปรแกรม นันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการพัฒนามาจากแบบประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัยแบบ MU.EF - 101 (นวรัตน์ จุฑากัฏฐกุลและคณะ, 2560)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดโปรแกรม นันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที จำนวน 16 กิจกรรม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการประเมินโดยครูประจำชั้นที่มีความรู้จักและคุ้นเคยกับเด็กเป็นอย่างดี เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือน ด้วยวิธีการสังเกตและจดบันทึก โดยเป็นการให้คะแนน 0-4 ในรูปแบบรูบริค (Scoring Rubric) ประเมินก่อนและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ตารางที่ 1 แผนการทดลอง Two Groups Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	วัดก่อนทดลอง	ทดลอง	วัดหลังการทดลอง
ทดลอง	O ₁	X	O ₂
ควบคุม	O ₁	-	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแทนการวิจัย

- O₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
 X แทน การจัดโปรแกรมให้กลุ่มตัวอย่าง
 O₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

การตรวจสอบเครื่องมือ

1. โปรแกรมสนับสนุนการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ทั้งทางด้านปรัชญา หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการ โดยคำนึงถึงปัจจัยในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย โดยมีองค์ประกอบ 3 ทักษะ ได้แก่ ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) และทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Self-control) นำมาสร้างเป็นโปรแกรมสนับสนุนการ จำนวน 16 กิจกรรม โดยมีขอบเขตของโปรแกรมฯ ประกอบด้วย 1) หัวเรื่อง ประกอบด้วยสัปดาห์และชื่อกิจกรรม 2) ระยะเวลา 3) วัตถุประสงค์ 4) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ 5) การดำเนินกิจกรรม และ 6) การวัดและประเมินผล

1.2 นำโปรแกรมฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อทางผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ ด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร และด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 ท่าน ประเมินความความเที่ยงตรงของเนื้อหาเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผลการพิจารณาพบว่ากิจกรรมที่นำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมสนับสนุนการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสม

1.3 นำโปรแกรมฯ ไปศึกษานำร่อง (Pilot Study) กับเด็กปฐมวัยอายุ 5 - 6 ปี จำนวน 24 คน เพื่อหาความเป็นไปได้ของโปรแกรมในสภาพจริง จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ

2. แบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและงานวิจัยเพื่อจัดทำแบบประเมิน

2.2 จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่มีความสัมพันธ์กับโปรแกรม โดยมีองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยได้แก่ ความจำเพื่อใช้งาน การยืดหยุ่นความคิดและการยับยั้งชั่งใจ โดยมีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับคือ มากที่สุด มากน้อย น้อยที่สุด จากนั้นตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน คำนวณความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 นำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try-out) กับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 25 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของ Cronbach เท่ากับ 0.91

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ สถิติวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าดัชนีความ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และสถิติวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าทีแบบ paired samples t-test (ภายในกลุ่ม) และแบบ independent samples t-test (ระหว่างกลุ่ม)

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยตามหลักการ APIE โดยจัดเป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 2 ครั้งๆ ละ 45 นาที โปรแกรมประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกมกีฬา การเต้นรำ การร้องเพลง และดนตรี ภาษาและวรรณกรรม การแสดงและการละคร จำนวน 16 กิจกรรม ได้แก่ 1) เสี่ยงอะไรระบองแปง 2) เดินไปฟังไป 3) โคลนนิ่ง 4) บ้นดินให้เป็นงาน 5) ขวนก้นออกกำลังกาย 6) ลูกโป่งหรรษา 7) แหวกว่ายไปกับปลาสายรุ้ง 8) เล่นกับบล็อก 9) เล่นด้วยกันสนุกดี 10) ของเล่นของเรา 11) เธอคือใคร 12) ร้องเล่นขยับกุกกับกุกกับ 13) ภาพจำที่ฉับสุใจ 14) นักประพันธ์ตัวน้อย 15) ตีต็อก และ 16) Friendship Game โดยผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันว่าโปรแกรมมีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้จริงได้ โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ปรับระยะเวลาในการจัดกิจกรรมจาก 50 นาที เป็น 45 นาที เพื่ออยู่ในระยะความสนใจของเด็กปฐมวัย และปรับวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารให้ชัดเจน

2. ผลของการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงบริหาร ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มทดลอง

(n=25)

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	ก่อน การเข้าร่วม			หลัง การเข้าร่วม			t	p
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
ทักษะความจำเพื่อใช้งาน	1.768	.467	น้อย	2.624	.347	มาก	-18.817	.000*
ทักษะการยืดหยุ่นความคิด	1.728	.568	น้อยที่สุด	2.544	.481	มาก	-15.450	.000*
ทักษะการยับยั้งชั่งใจ	1.760	.496	น้อย	2.736	.347	มาก	-23.159	.000*
รวม	1.752	.488	น้อย	2.634	.356	มาก	-22.350	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงบริหาร ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)			t	p
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
EF1 ทักษะความจำเพื่อใช้ งาน	1.768	.467	น้อย	1.723	.396	น้อยที่สุด	.371	.713
EF2 ทักษะการยืดหยุ่น ความคิด	1.728	.568	น้อย ที่สุด	1.738	.472	น้อยที่สุด	.072	.943
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่งใจ	1.760	.496	น้อย	1.865	.346	น้อย	.799	.428
รวม	1.752	.488	น้อย	1.775	.389	น้อย	.327	.745

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย กลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย และก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มควบคุมมีทักษะการคิดเชิงบริหาร โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการคิดเชิงบริหาร หลังการเข้าร่วมโปรแกรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ทักษะการคิดเชิงบริหาร	กลุ่มทดลอง (n=25)			กลุ่มควบคุม (n=26)			t	p
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
EF1 ทักษะความจำเพื่อ ใช้งาน)	2.624	.347	มาก	1.769	.347	น้อย	-8.779	.000*
EF2 ทักษะการยืดหยุ่น ความคิด	2.544	.481	มาก	1.761	.434	น้อย	-6.098	.000*
EF3 ทักษะการยับยั้งชั่ง ใจ	2.736	.347	มาก	1.892	.355	น้อย	-8.568	.000*
รวม	2.634	.356	มาก	1.807	.357	น้อย	-8.269	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมปกติ ทักษะการคิดเชิงบริหารโดยรวมและรายด้านของกลุ่มควบคุมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1 การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยตามหลักการ AIPF ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการที่พัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย จำนวน 16 กิจกรรม โดยผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง เนื่องจากการออกแบบและสร้างโปรแกรมนันทนาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็กภายใต้ความต้องการ ความสนใจที่เป็นส่วนสำคัญในการกระตุ้นความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ ควบคู่ไปกับการได้รับความสนุกสนาน ความพึงพอใจซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่ว่า การจัดโปรแกรม นันทนาการที่ดีควรมีรูปแบบการจัดที่เป็นระบบ มีกระบวนการและขั้นตอนที่เปิดโอกาสและสร้างประสบการณ์ทางนันทนาการที่ดี ให้ผู้เข้าร่วมสามารถเข้าร่วมได้ตรงตามความสนใจ ความต้องการ และสมรรถนะตามวัย อีกทั้งพัฒนาความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา (สุวิมล ตั้งสัจพจน์, 2553) อีกทั้งต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เลือกใช้กิจกรรม วิธีการ สื่อที่มีความหลากหลายและเหมาะสม ให้สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เข้าร่วมได้ ตลอดจนต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน (เทพประสิทธิ์ กุลธวัชชัย, 2556) และผลการวิจัยของรชต ถนอมกิตติ ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการเต้นแอโรบิกที่มีต่อสมาธิของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่าประสิทธิภาพของสมาธิในเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาได้ด้วยการเต้นแอโรบิก โดยลักษณะของโปรแกรมที่มีการดำเนินการอย่างมีลำดับขั้นตอน ตระหนักถึงธรรมชาติ พัฒนาการและขีดความสามารถที่เป็นไปตามวัยของเด็กย่อมส่งผลให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (รชต ถนอมกิตติ, 2560)

2. ผลของการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการที่มีต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย

2.1 ทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองโดยรวมและรายด้าน ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยโปรแกรมนันทนาการเป็นลักษณะของการจัดกิจกรรม ที่มีแบบแผน กระบวนการ รูปแบบในการจัดกิจกรรมนันทนาการที่สร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับ

ผู้เข้าร่วมได้รู้จักคุณค่าแห่งตนและผู้อื่นผ่านกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการ ความสนใจได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rossman, J. R. & Schlatter, B. E. ที่ได้กล่าวว่าการจัดโปรแกรมนันทนาการที่ให้ผู้เข้าร่วมได้รับประสบการณ์ สร้างความพึงพอใจ มีอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมด้วยตนเอง ควรมีการออกแบบและจัดเตรียมพร้อมนำเสนอด้วยกิจกรรมที่มีความหลากหลาย (Rossman, J. R. & Schlatter, B. E. , 2008) อีกทั้งเด็กปฐมวัยต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างเป็นองค์รวม ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม โดยให้มีบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างอบอุ่น มีความสุข ปลูกฝังความเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในคุณงามความดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และพิจารณาทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นรายด้าน 1) ทักษะความจำเพื่อใช้งาน(Working Memory) หลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยโปรแกรมได้ให้เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม โดยการปฏิบัติกิจกรรมที่มีขั้นตอนซับซ้อนและสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องครบถ้วนจนสำเร็จโดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่มากำกับ สามารถจดจำกติกาข้อตกลง รวมถึงสามารถสนทนาหัวข้อเดิมได้ต่อเนื่องหรืออธิบายเรื่องราวได้จนจบ และมีช่วงระยะเวลาความสนใจตามวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณรุทธ์สุทธจิตต์ ได้กล่าวไว้ว่าเด็กปฐมวัยที่มีการเรียนรู้ที่ดี ลักษณะของโปรแกรมต้องมีการวางเงื่อนไขเพิ่มความท้าทาย โดยเริ่มจากปฏิบัติในสิ่งที่ยากก่อน มีการเรียงลำดับกิจกรรมที่มีลักษณะให้สามารถเชื่อมโยงความรู้และความสามารถได้ตามวัยเพราะเด็กแต่ละคนย่อมมีประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ต้องอาศัยแนวทางจากประสบการณ์เดิมควบคู่ในบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (ณรุทธ์สุทธจิตต์, 2541) 2) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Mental Flexibility) ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยโปรแกรมได้ให้เด็กแสดงพฤติกรรมโดยเด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับข้อตกลงกติกาใหม่ ๆ ได้ภายใต้บรรยากาศที่อาจวุ่นวายและเต็มไปด้วยเสียงดังแข่งแซ่ การปรับเปลี่ยนตามกฎ กติกา ข้อตกลงเบื้องต้น อีกทั้งได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันและสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน โดยมีข้อกำหนดในเรื่องของ เวลา สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งเมื่อเด็กพบปัญหาสามารถคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายตลอดจนสามารถคิดพลิกแพลงในการใช้วัสดุและวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุภาวดี หาญเมธี ได้กล่าวไว้ว่าการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดี คือการให้เด็กได้สำรวจทดลอง เล่นอิสระ ผ่านการสังเกตด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านสิ่งแวดล้อมรอบตัว สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายเหมาะสมและปลอดภัย กิจกรรมที่让孩子ได้คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง (สุภาวดี หาญเมธี, 2560) และ 3) ทักษะการยับยั้งชั่งใจ(Self-Control) ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยโปรแกรมได้ให้เด็กแสดงพฤติกรรมในการตั้งใจทำกิจกรรมโดยไม่รบกวนผู้อื่น แก้ปัญหาด้วยการประนีประนอม ทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย

มอบหมายเสร็จในเวลาที่กำหนดรู้จักการรอคอย พุดเชิงบวกพุดกับผู้อื่นด้วยคำพุดที่ดี รู้จักการเล่นและระวังไม่ได้รับอันตรายทั้งตนเองและคนรอบข้าง รับฟังและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ที่ได้มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ว่าบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญควรรู้ เข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าแห่งการเล่นที่เป็นฐานแห่งการเรียนรู้ของเด็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ปรับกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสม จัดสรรเวลาและการใช้สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ความต้องการและความสนใจของเด็ก และการพุดคุยให้คำแนะนำ คำชมเชยและการให้กำลังใจ (ดวงตา เจริญทรัพย์, 2553); (บันลือ พุกกะวัน, 2551); (ปริดา ปัญญาจันทร์และคณะ, 2553)

2.2 เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองมีทักษะการคิดเชิงบริหารทั้งโดยรวมและรายด้าน ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องด้วยโปรแกรมได้พัฒนาขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารผ่านกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของAustin ได้นำเสนอวิธีการและรูปแบบในการจัดโปรแกรมนันทนาการด้วยหลักการ “APIE” ของ Austin ซึ่งเป็นรูปแบบที่นักนันทนาการสามารถนำมาใช้ในการสร้างโปรแกรม โดยมีกระบวนการเริ่มต้นด้วย **A** คือ การประเมินความต้องการและเลือกกิจกรรมนันทนาการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่มีความเหมาะสมกับความสนใจและสมรรถนะของเด็ก **P** คือ การนำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินมาวางแผนและออกแบบโปรแกรม(Planning) **I** คือ การนำโปรแกรมไปใช้ (Implementation) ปฏิบัติจริง **E** คือ การประเมินผลหลังการจัดโปรแกรม (Evaluation) เป็นการนำผลที่ได้จากการจัดโปรแกรมมาสรุปและประเมินผล (Austin, D.R., 1996) ควบคู่ไปกับการออกแบบโปรแกรมที่คำนึงถึงผู้เข้าร่วมด้วยการใช้แนวทางการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6 ประการ (Six Key Elements for a Situated Activity System) ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าร่วม 2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ 4) โครงสร้าง 5) สัมพันธภาพของผู้เข้าร่วมและ 6) ความต่อเนื่องของกิจกรรม โดยกิจกรรมนันทนาการที่นำมาจัดในโปรแกรมครั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่เด็กต้องใช้เวลาอยู่กับตัวเอง มีความอดทนและมุ่งมั่น เป็นกิจกรรมที่มีลำดับ ขั้นตอน และการวางแผนและเด็กได้มีโอกาสในการชื่นชมผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น เปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกาย มีการใช้พื้นที่โล่งกว้างที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีการกำหนดกติกาที่ชัดเจน เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม เป็นการกระตุ้นความรู้ความชำนาญ การรู้คิด ยับยั้งชั่งใจ ปฏิบัติตามข้อตกลงเบื้องต้น เด็กได้เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กเกิดการเรียนรู้ รับรู้ อารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ผู้อื่นนำไปสู่การเข้าใจ ยอมรับ แสดงออกอย่างสมเหตุสมผล (Rossman, J. R. & Schlatter, B. E. , 2008)

องค์ความรู้ใหม่

โปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการ ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยศึกษาเอกสารทางวิชาการ หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนันทนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร โดยผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรม นันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดหลักการของAPIE ประกอบด้วย A คือ การประเมินความต้องการของผู้ใช้ (Assessment) P คือ การนำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินมาวางแผนและออกแบบโปรแกรม (Planning) I คือ การนำโปรแกรมไปใช้(Implementation) และ E คือ การประเมินผลหลังการจัดโปรแกรม (Evaluation) (Austin, D.R., 1996) และการจัดกิจกรรมตามสถานการณ์ 6 ประการ (Six Key Elements for a Situated Activity System) ประกอบด้วย 1) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เข้าร่วม (Interacting People) 2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (The Physical Setting) 3) สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ (Leisure Objects) 4) โครงสร้าง (Structure) 5) สัมพันธภาพของผู้เข้าร่วม (Relationships) และ 6) ความต่อเนื่องของกิจกรรม(Animation) (Rossman, J. R. & Schlatter, B. E. , 2008) ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่าโปรแกรมนันทนาการเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการพัฒนาตามหลักการสร้างโปรแกรมตามแนวคิด ทฤษฎี นำไปสู่การเลือกกิจกรรมนันทนาการที่มีความเหมาะสม ตรงกับความสนใจและสมรรถนะของเด็กปฐมวัย โดยประกอบด้วยกิจกรรมนันทนาการประเภทศิลปหัตถกรรม เกมกีฬา การเต้นรำ การร้องเพลงและดนตรี ภาษาและวรรณกรรม และการแสดงและการละคร จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินวางแผนและออกแบบโปรแกรม ได้ 16 กิจกรรม โดยใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมละ 45 นาที ผลจากการนำโปรแกรมไปใช้ พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารของกลุ่มทดลองภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการสูงกว่าก่อนการเข้า และทักษะการคิดเชิงบริหารของกลุ่มทดลองภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมนันทนาการสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าโปรแกรมนันทนาการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้ การนำโปรแกรมนันทนาการฯ ไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรม นักนันทนาการ ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรปรับและยืดหยุ่นรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถของเด็กในบริบทที่ต่างกัน และควรจัดกิจกรรมภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ความสะอาดขนาดของพื้นที่ แสงสว่าง บรรยากาศตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม อีกทั้งสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมเพียงพอพร้อมใช้งานและมีความปลอดภัย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนผู้นำกิจกรรมต้องมีความรู้ ความเข้าใจในความแตกต่าง ธรรมชาติและพฤติกรรมของเด็ก อีกทั้งต้องมีความคล่องแคล่วและช่างสังเกตเป็นผู้ชี้แนะสนับสนุนและเอาใจใส่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง

- เทพประสิทธิ์ กุศลวิชชัย. (2556). การนันทนาการ (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมพลศึกษา. (2560). แผนปฏิบัติการด้านนันทนาการ ฉบับที่ 3 (2563-2565). เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2563 จาก <https://www.dpe.go.th/manual-preview-412991791793>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. เรียกใช้เมื่อ 16 ตุลาคม 2563 จาก http://academic.obec.go.th/images/document/1590998426_d_1.pdf.
- กิตติวดี บุญชื้อ และคณะ. (2541). การเรียนรู้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: โอเดียน สแควร์.

- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564. เรียกใช้เมื่อ 16 ตุลาคม 2563 จาก https://planning.anamai.moph.go.th/th/dataevaluation2/download?id=73167&mid=35369&mkey=m_document&lang=th&did=23855
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2541). จิตวิทยาการสอนดนตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงตา เจริญทรัพย์. (2553). การเล่นของเด็ก ปว.333: เอกสารประกอบการสอนวิชา=CE. 333 (Play of children). กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวลจันทร์ จุฑาภักติกุล. (2559). การวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 22 กันยายน 2563 จาก file:///C:/Users/ACER/Downloads/pdf_06_09_59_part1.pdf.
- นวลจันทร์ จุฑาภักติกุลและคณะ. (2560). การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย. เรียกใช้เมื่อ 15 สิงหาคม 2563 จาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/MU.res.2017.7
- บันลือ พงษ์ชนะวัน. (2551). จุดประกายสมองของเด็กปฐมวัย คู่มือครูและผู้ปกครอง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: แพรวเพื่อนเด็ก.
- ปรีดา ปัญญาจันทร์และคณะ. (2553). เล่า ร้อง เล่น ละคร เทคนิคการสอนเด็กปฐมวัยอย่างมีสุนทรียะ. กรุงเทพมหานคร: แพลนसारา.
- พัชรภา ตันติสุขเวช. (2560). เจเนอเรชันแอลฟา : เจเนอเรชันใหม่ในสังคมไทยศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รชต ถนอมกิตติ. (2560). ผลของโปรแกรมการเต้นแอโรบิกที่มีต่อสมาธิของเด็กก่อนวัยเรียน. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). เรียกใช้เมื่อ 26 กันยายน 2563 จาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Dev_Psy/Ratchata_T.pdf.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสำสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2542). นันทนาการชุมชนและโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2560). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). เรียกใช้เมื่อ 20 กันยายน 2563 จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- สำนักงานรัฐมนตรี. (2562). การประกาศแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). เรียกใช้เมื่อ 18 กันยายน 2563 จาก https://www.oap.go.th/images/documents/about-us/policy/Master_Plan_2561-80.PDF
- สุภาวดี หาญเมธี. (2560). เด็บโตตามรอยพ่อ. กรุงเทพมหานคร: รักลูกบุ๊คส์.
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์. (2553). นันทนาการและการใช้เวลาว่าง. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชานันทนาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Austin, D.R. (1996). Therapeutic recreation: an introduction (2nd ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Rossmann, J. R. & Schlatter, B. E. . (2008). Recreation programming : designing leisure experiences (5th ed.). Champaign: Sagamore Publishing.